

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец януари 2016 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец януари 2016 г. е **225**. Сигналите в категория храни са най-много – **194**, за фуражите – **24**, а за материалите в контакт с храни – **7** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – **41**, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – **8** нотификации: **риск от предозиране с никотинова киселина**, при консумиране на хранителна добавка от САЩ (2); **наличие на неразрешената субстанция фенетиламин** в хранителна добавка от САЩ; **наличие на неразрешените субстанции метил-синефрин и фенетиламиновите деривати (бета-метилфенетиламин и N_бетадиметилфенетиламин** в хранителна добавка от САЩ; **полициклични ароматни въглеводороди** в спинулина на прах от Китай; **олово** в *Valeriana officinalis* на капсули от Унгария; **високи нива на мед и селен** в хранителен шейк от Белгия и **недеклариран глутен и неправилно етикетирание** на оризов крем за бебета от Италия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – **6** нотификации: **неправилно етикетирание (неправилни инструкции за съхранение)** на свински ребра от Ирландия и **неправилно етикетирание (неправилно посочен срок на годност)** на бекон от Обединеното кралство; **Salmonella typhimurium** в замразено свинско месо от Германия; **зайци хранени с фураж**

съдържащ наразин (кокцидиостатично и антибактериално средство) от Холандия; *Listeria monocytogenes* в сушени свински колбаси от Франция; ниски нива на нитрит във вакуумирана шунка от Обединеното кралство.

Плодове и зеленчуци – 4 нотификации: метомил в грозде от Перу; кадмий и високи нива на йод в сушени морски водорасли от Южна Корея; охратоксин А в сушени смокини от Турция и етефон и наличие на неразрешената субстанция карбофуран в пресни смокини от Бразилия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella enteritidis* в пилешко месо от Полша (2); *Salmonella* в пуешки и пилешки кебап от Унгария и *Salmonella typhimurium* в пилешки крака от Холандия.

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: *Listeria monocytogenes* в сирене от сурово мляко от Франция; чужди тела (парчета електрически кабел) в охладено масло от Белгия и парчета метална жица в охладено сирене от Швейцария.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: норовирус в миди от Холандия (2).

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: стъклени фрагменти в ориз от Италия и *Salmonella* в бяло брашно от Германия.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: недекларирана млечна съставка в ментови бонбони от Обединеното кралство и недеклариран сулфит в сладки от Белгия.

Риба и рибни продукти – 2 нотификации: живак в риба меч от Испания (2).

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на алуминий от керамична чиния от Испания и миграция на ДЕНР - ди(2-етилхексил) фталат от капаци на стъклени буркани съдържащи домати от Турция.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: недекларирани фъстъци в шоколад с лешници от Белгия.

Мазнини и масла – 1 нотификация: наличие на неразрешените оцветители Судан 3, Судан 4 и Судан 7В в червено палмово масло от Гвинея.

Фуражни суровини – 1 нотификация: афлатоксини във фъстъци от Мадагаскар.

Билки и подправки – 1 нотификация: афлатоксини в лют червен пипер от Хърватия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: недекларирани фъстъци в смляни печени лешници от Грузия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: чужди тела (остри пластмасови парчета) в замразени пържени картофи от Холандия.

През месец януари 2016 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Холандия с 5 нотификации, следвана от Белгия и Обединеното кралство с по 4 нотификации.

Нотификации за недопуснат внос – 126, които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – 42 нотификации: афлатоксини в шам-фъстък от Иран (17), от Турция (2) и от САЩ (2); във фъстъци от Египет (10), в Китай (3), в микс от ядки от Турция и в лешници от Грузия; *Salmonella Agona* в сусам от Индия (2); *Salmonella Senftenberg* в сусам от Индия; липса на идентификационен код за фъстъци от Китай; *Salmonella kastrup* в сусам от Индия и *Salmonella* в сусам също от Индия.

Плодове и зеленчуци – 40 нотификации: *Salmonella* в листа бетел от Индия (20); афлатоксини в сушени смокини от Турция (3); високи нива на сулфит в сушени кайсии, също от Турция (2); хлорпирифос в лозови сърми от Турция; метомил в ягоди от Египет; оксамил в чушки, също от Египет; наличие на неразрешената субстанция карбендазим в чушки от Турция; триадименол, боскалид, крезоксим-метил и наличие на неразрешената субстанция ендосулфан в лозови листа от Турция; охратоксин А в сушени смокини от Турция; хлорпирифос, пириметанил, триадименол, тебуфенпирад, ипродион, тебуконазол, метоксифенозид, диметоморф, азоксистробин, боскалид, миклобутанил, метрафенон, флуопирам, спиротетрамат и наличие на неразрешената субстанция цихалотрин в мариновани лозови листа от Турция; фенамифос в чушки от Турция; метомил и наличие на неразрешената субстанция профенофос в

ягоди от Египет; **наличие на неразрешената субстанция карбофуран** в горчиви пъпеши (*Momordica charantia*)(вид цитрусов плод) от Доминиканската република; **наличие на неразрешената субстанция пропаргит** в ягоди от Египет; **наличие на неразрешените субстанции перметрин и дихлорфос** в сушен боб от Нигер; **фостиазат** в чушки от Турция и **развала** на банани от Колумбия.

Билки и подправки – 12 нотификации: **афлатоксини** в чили от Индия (3), в индийско орехче от Китай и Шри Ланка; **афлатоксини и охратоксин А** в лют червен пипер от Индия и Етиопия; **развала** на пресен джинджифил от Никарагуа; **липса на общ документ за влизане (CED)**, за прясна мента от Виетнам; **наличие на неразрешената субстанция карбендазим** в черен пипер, също от Виетнам; **фипронил** и **наличие на неразрешената субстанция монократофос** в люти чушки чили от Индия; **високи нива на *Escherichia coli*** в мента от Лаос.

Риба и рибни продукти – 11 нотификации: **живак** в замразена акула от Мозамбик (4); риба тон (*Katsuwonus pelamis*) в саламура от Сейшелските острови с **повредена опаковка** (2); **влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига** на замразена съомга от САЩ; ***Listeria monocytogenes*** в хайвер от съомга (*Oncorhynchus gorbuscha*) от САЩ; **неразрешен оператор (оператора е бил спрян до 16.12.2016г.от Туниските власти)** за различни видове риба от Тунис; **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в тилапия (*Oreochromis placidus*) от Китай; **влошен температурен контрол** на замразени сардини (*Sardina pilchardus*) от Мароко.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 5 нотификации: ***Salmonella*** в замразено птиче месо от Тайланд (2) и в замразени пилешки филета от Бразилия; **влошен температурен контрол** в замразени цели пилета от Бразилия и в охладено щраусово месо от Южна Африка.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция ванадий** в хранителна добавка от САЩ; **наличие на неразрешената субстанция дехидроепиандростерон (DHEA)** в хранителна добавка също от САЩ и **наличие на неразрешените хранителни съставки *Euryale ferox*, *Lilium brownii*, *Platostoma pallustre*** в хранителна добавка от Тайван.

Материали в контакт с храни – 3 нотификации: кутии за съхранение на храна от Китай, **негодни като материал в контакт с храни**; **миграция на кадмий** от порцеланова чаша от Китай и **миграция на силиконов еластомер (силиконова обвивка)** от силиконова форма за торти, също от Китай.

Храни за домашни любимци – 3 нотификации: **живак** в храна за домашни любимци от Тайланд; ***Salmonella*** в кучешки играчки за дъвчене също от Тайланд и **афлатоксини** във фъстъци от Китай.

Фуражни суровини – 2 нотификации: **афлатоксини** в сурови обелени фъстъци от Бразилия и ***Salmonella*** и **високи нива на *Enterobacteriaceae*** в рибно брашно от Мароко.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: **развала и влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига** на замразен октопод (*Octopus vulgaris*) от Мавритания.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: **охратоксин А** в смяяна ръж от Русия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: **живи насекоми** в сушени зърна кафе от Индия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в скариди от Индия.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: **развала** на овчи черва от Китай.

През месец януари 2016 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Индия с 32 нотификации, следвана от Иран с 17 нотификации и Турция с 16 нотификации.

Нотификации за насочване на вниманието – 25, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: **живак** в риба тон от Испания (2), Франция и Италия; ***Listeria monocytogenes*** в пушена съомга от Германия и от Холандия; **хистамин** в маринована аншуа от Мароко и **наличие на забранената субстанция ДДТ** в риба тон от Малта.

Плодове и зеленчуци – 3 нотификации: хлорпирифос, диметоат и наличие на неразрешената субстанция дихлорфос в боб от Нигерия; пропиконазол и наличие на неразрешените субстанции карбофуран и карбосулфан в чили от Виетнам и охратоксин А в сушени смокини от Турция.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: *Salmonella typhimurium* в охладено телешко месо от Германия; неразрешено пускане на пазара на конско месо от Дания и олово в еленово месо от Австрия.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: недекларирани яйца в сладки от Обединеното кралство и деоксиниваленол и зеараленон в царевично брашно от Сърбия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в спинулина (вид сини водорасли) на прах от Китай и *Salmonella Durban* в моринга (*Moringa oleifera*) (вид ядливо растение) от Шри Ланка.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: афлатоксини в шам фъстък от Турция и в лешници от Германия.

Билки и подправки – 1 нотификация: *Salmonella Meleagridis*, *Salmonella Rissen* и високи нива на *Escherichia coli* в виетнамски кориандър (*Polygonum odoratum*) от Лаос. Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива на *Escherichia coli* в живи миди (*Mytillus galloprovincialis*) от Испания.

Фуражни суровини – 1 нотификация: високи нива на *Enterobacteriaceae* в сушени червеи за храна на диви птици от Китай.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: *Salmonella* в замразени пилешки гърди от Тайланд.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: наличие на неразрешен генетично модифициран ориз в скариди с пикантен сос от Виетнам.

През месец януари 2016 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Испания с 3 нотификации, следвани от Китай, Германия, Виетнам и Турция с по 2 нотификации.

Нотификации за проследяване – 33, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 13 нотификации: *Salmonella Mbandaka* в рапичен шрот от Полша (2) и в соево къспе от Холандия; *Salmonella Senftenberg* в слънчогледово къспе от Италия, в рапично къспе от Германия и в препечени соеви зърна от Белгия; *Salmonella* в преработен животински протеин от Белгия и слънчогледов шрот от Чехия; *Salmonella Kentucky* в рапичен шрот от Полша; *Salmonella infantis*, *Salmonella Mbandaka*, *Salmonella Oranienburg* и *Salmonella typhimurium* в соево брашно от Италия; *Salmonella Mbandaka* и *Salmonella Senftenberg* в соево къспе от Китай; *Salmonella infantis* в рибно брашно от Исландия; *Salmonella Aberdeen* и *Salmonella Mbandaka* в соево къспе от Китай.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 5 нотификации: наличие на неразрешените хранителни нови съставки *Bauhinia purpurea*, *Cirsium oligophyllum*, *Polygonum multiflorum*, *Rauwolfia canescens* и *Viscum coloratum* в хранителна добавка от САЩ; наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Mucuna pruriens* в хранителна добавка от САЩ; високи нива на кофеин в енергийна напитка от САЩ; наличие на неразрешените нови хранителни съставки *Canavalia gladiata*, *Psoralea corylifolia* и *Sophora japonica* в хранителна добавка от САЩ и наличие на неразрешените субстанции боров хелат и bis (picolinato) oho vanadium в хранителна добавка също от САЩ.

Плодове и зеленчуци – 5 нотификации: високи нива на сулфит в сушени кайсии от Турция; наличие на неразрешената субстанция пропаргит в ябълки от Полша; неразрешена генетично модифицирана (nptII-Gen) охладена папая от Индия; наличие на неразрешената субстанция карбофуран във физалис (вид тропически плод) от Колумбия и замразен спанак от Белгия, опаразитен с насекоми.

Храни за домашни любимци – 3 нотификации: високи нива на *Enterobacteriaceae* в замразена кучешка храна от Белгия и в замразени шпроти от Германия и *Salmonella Gold Coast* в спагети за кучета от Чехия.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на епоксидирано соево масло (ESBO) от метален капак на стъклен буркан съдържащ картофи и лук от Испания и миграция на формалдехид и меламин от кухненски прибори от Китай.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: живак в храна за домашни любимци(рибен снакс) от Исландия.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: високи нива на оцветител E124 - Понсо 4R / кохинил червено А в сладкиши от Италия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: терин от диво прасе (вид колбас) от Франция, заразен с плесени.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: неразрешено влагане на оцветител E 110 – Сънсет Жълто FCF в овкусено сирене от САЩ.

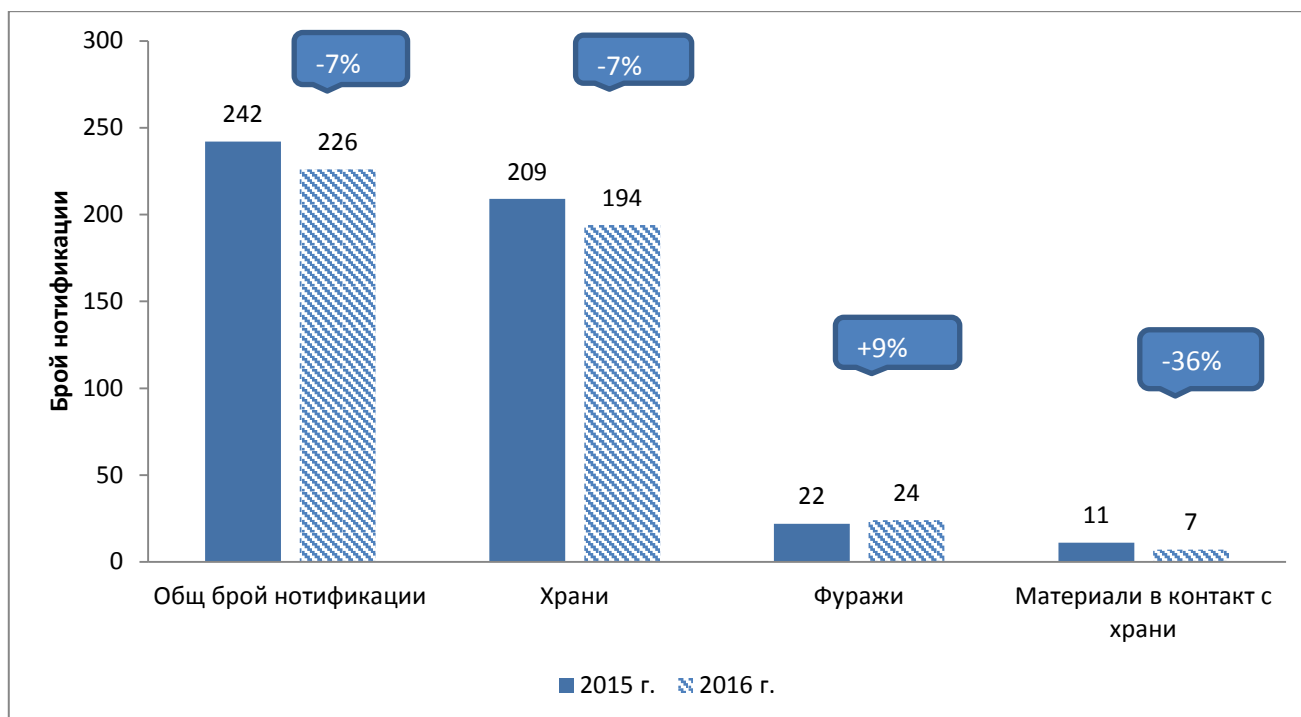
Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: 3-монохлор-1,2-пропандиол (3-MCPD) в соев сос от Филипините.

През месец януари 2016 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е САЩ с 6 нотификации, следвана от Италия, Белгия и Полша с по 4 нотификации.

Анализ на тенденциите:

Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2015 г.– общо и по групи за м. януари 2015 г. и м. януари 2016 г.

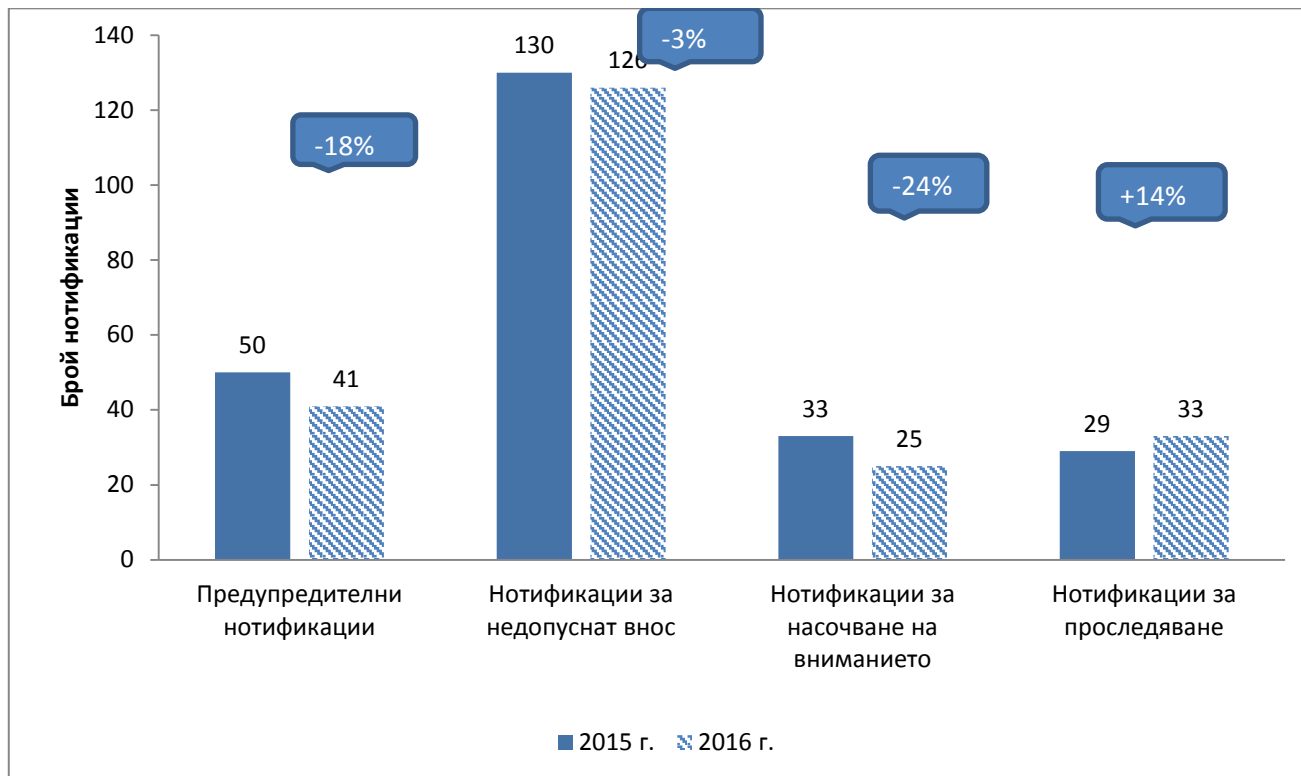
На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията на най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. Понижение се наблюдава при общия брой нотификации със 7%; при храните също със 7% и при материалите в контакт с храни с 36%. Повишение се наблюдава само при фуражите с 9%.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м.януари 2015 г. и м. януари 2016 г.

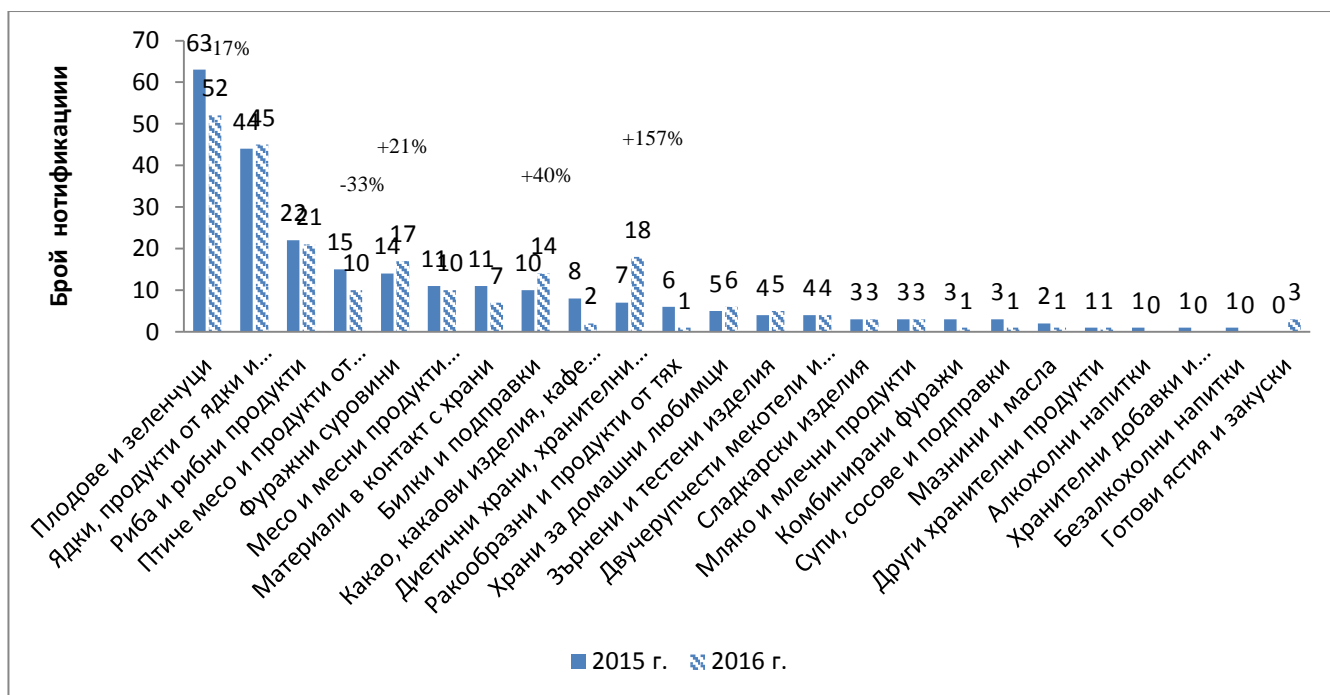
На фиг. 3 е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос спрямо останалите видове нотификации. Понижение се наблюдава при предупредителните нотификации с 18%; при нотификациите за недопуснат внос с 3% и при нотификациите за насочване на вниманието с 24%. Повишение се наблюдава само при нотификациите за проследяване с 14%.

Като цяло за месец януари 2016 г. се наблюдава тенденция на спад при почти всички нотификации с изключение на нотификациите за проследяване.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

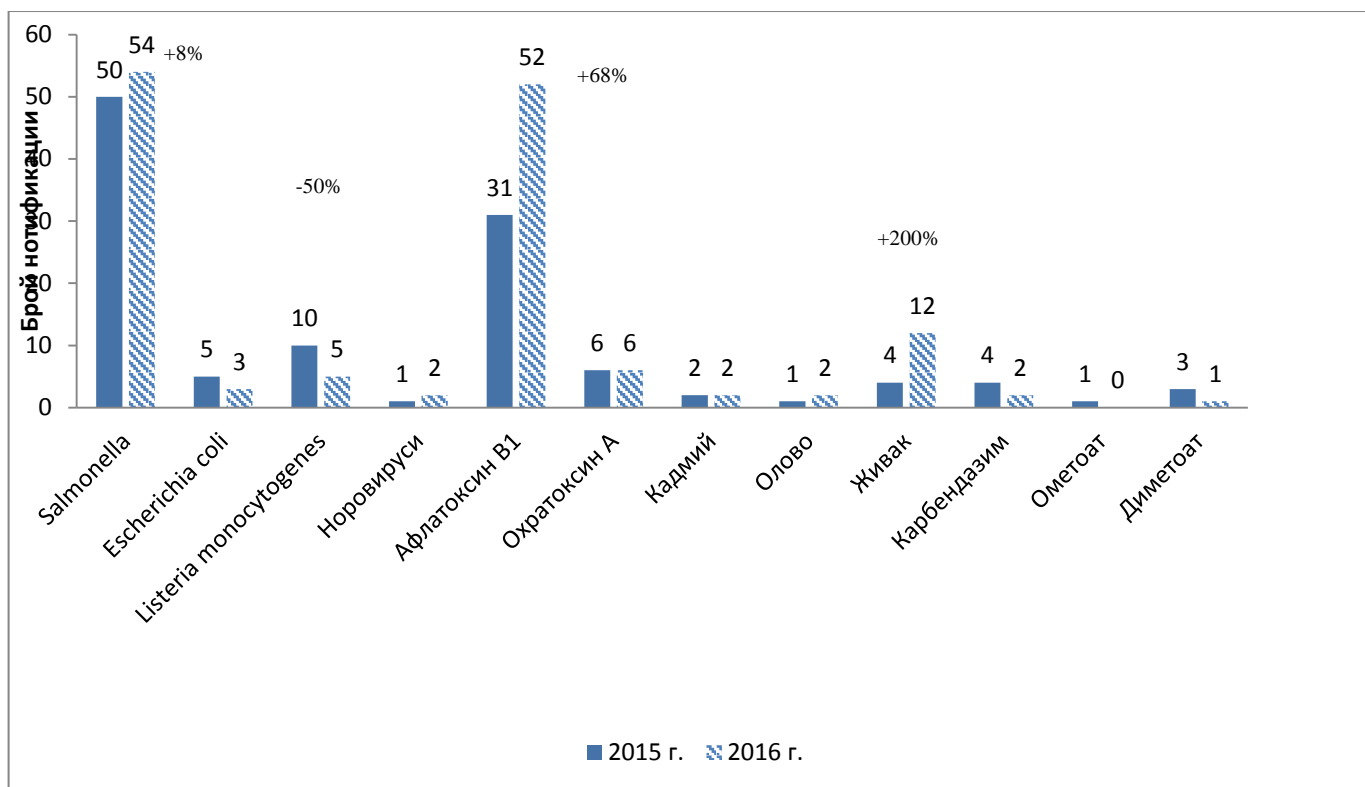
На фиг. 4 са съпоставени данните за месец януари 2016 г. и януари 2015 г. според категориите продукти. През месец януари 2016 г. се наблюдава повишение при следните категории продукти: „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ със 157%; „Фуражни суровини“ с 21% и при „Билки и подправки с 40%. Понижение се наблюдава при: „Плодове и зеленчуци“ със 17% и при „Птиче месо и продукти от птиче месо“ с 33%.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От данните след съпоставка за месеците януари 2015 г. и януари 2016 г. може да се направи извод, че се наблюдават две тенденции. Наблюдава се тенденция на повишение при следните категории продукти: диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни, фуражни суровини и билки и подправки. Наблюдава се също така по-слабо изразена тенденция на понижение при плодовете и зеленчуците и при птичето месо.

На фиг. 5 са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец януари 2015 и 2016 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава повишение при *Salmonella* с 8%, както и спад при *Listeria monocytogenes* с 50%. При микотоксините се наблюдава значително повишение особено при афлатоксин В1 с 68%. При тежките метали се наблюдава повишение при живака с 200%. Пестицидите запазват ниски нива.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците януари 2015 г. и януари 2016 г. може да се направи извод, че се наблюдава тенденция на повишение при микотоксините и при тежките метали. От патогенните микроорганизми се наблюдава повишение само при *Salmonella* и спад при *Listeria monocytogenes*. При пестицидите се запазват ниски нива.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българския Контактен център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „ОРФЦ“